RAADSVOORSTEL

Raadsvergadering	
Oordeel	16 november 2026
Besluit	30 november 2026
Zaaknummer	34416-2026
Onderwerp	Afvalstoffenverordening 2027
Portefeuillehouder	Wethouder Marcel Blind

Beslispunten

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. De Afvalstoffenverordening 2027 vast te stellen;
2. Deze in werking te laten treden met ingang van 1 januari 2027, hiermee de verordening uit 2016 in te trekken;
3. Artikel 21 uit de Afvalstoffenverordening in werking te laten treden per 1 april 2027.

Samenvatting

De raad wordt voorgesteld de Afvalstoffenverordening 2027 vast te stellen. Hiermee voert zij een aantal wijzigingen door, waaronder het opnemen van het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen (GIHA), privacy-regels en datagebruik, en het invoeren van een opt-in systeem. Het opt-in systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk draagt bij aan afvalpreventie, circulariteit en vermindering van onnodig papiergebruik. Inwoners ontvangen met dit systeem uitsluitend nog ongeadresseerd reclamedrukwerk wanneer zij dit actief kenbaar maken met een JA-sticker.

Inleiding

Aanleiding

De verminderen van ongeadresseerd reclamedrukwerk draagt bij aan een flinke besparing van energie, CO2 en wordt er een (drink)waterbesparing gerealiseerd. Daarmee is het mooie invulling van onze doelstellingen op klimaat en energie.

Beoogd resultaat

Het Nationaal Programma Circulaire Economie (NPCE), VANG-HHA en de NVRD beschouwen de invoering van een opt-in systeem als een maatregel die bijdraagt aan afvalpreventie, namelijk een vermindering van de stroom oud papier en karton (opk). Belangrijk is het voorkomen van afval, beter dan recycling achteraf. Met de invoeren van het opt-in systeem versnellen we de vermindering van oud papier die door digitalisering is ingezet. Mínder oud papier betekent dus ook mínder inkomsten voor de verenigingen en scholen omdat zij in het huidige inzamelsysteem hiervoor de inkomsten ontvangen.

Relevante andere opgaven of dossiers

In 2020 hebben de fracties van GroenLinks en GB een motie ingediend waarin werd opgeroepen onderzoek te doen naar de invoering van het opt-in systeem (zaak 9279-2020). Deze motie is aangenomen. Het college heeft er toen voor gekozen om het oude systeem met nee/nee en nee/ja stickers te optimaliseren. Op dit moment gebruikt 16,5% van onze huishoudens, dus zo'n 1300 huishoudens, een nee/nee of nee/ja sticker (cijfers van Spotta).

Argument om toentertijd het oude stickersysteem te behouden en niet het opt-in systeem in te voeren waren de nog lopende juridische zaken die onder andere helderheid moesten geven over welke uitingen wel en niet mogen worden bezorgd.

In de afgelopen acht jaar, na uitspraken van hoge raad en wijzigingen in het systeem, is het opt-in ststeem bij zo'n 70 gemeenten ingevoerd. De definities zijn scherper beschreven en de VNG heeft voor de borging van het opt-in systeem een artikel opgenomen in de model-Afvalstoffenverordening. Ook is door VNG een 'milieu-impact-tool' ontwikkelt voor het berekenen van de milieuwinst van het opt-in systeem.

Overwogen scenario's
In 2020 is gekozen voor het scenario, 'behouden van het systeem dat al bestaat en hier extra aandacht aan geven'. Met hoofdzakelijk het argument dat alle ongeadresseerde communicatie hieronder zou vallen, dus ook de Reclamix of dorpskranten. Dit argumenten is nu niet meer van toepassing, doordat de definitie is aangescherpt en artikel 21 alleen geldt voor ongeadresseerd reclamedrukwerk.

Daarnaast is overwogen om artikel 21 van de verordening ook per 1 januari in te laten gaan. Dit zou echter onnodig tot onrust leiden in een drukke tijd rond de jaarwisseling. Het geeft ondernemers, maar ook onze eigen organisatie meer ruimte om dit artikel per 1 april in te laten gaan.

Argumenten

1.1 Er zijn geen wijzigingen nav zienswijzen op het ontwerp
Er zijn geen zienswijzen ontvangen en dus geen aanleiding om wijzigingen in het ontwerp door te voeren. De nieuwe verordening kan daarmee met per ingang van 1 januari 2027 in werking treden.

1.2 Artikel 21 in de Afvalstoffenverordening 2027 krijgt een andere ingangsdatum
Tijdens de zienswijze periode is een gespreksronde gehouden, omdat artikel 21 over ongeadresseerd reclamedrukwerk een aantal stakeholders kan raken in hun belang. Het gespreksverslag is als bijlage bijgevoegd. De algemene conclusie is dat de trend van digitalisering ervoor heeft gezorgd dat er alternatieven zijn voor reclamedrukwerk. Door ondernemers is aangegeven dat een periode van omschakelen en voorbereiden prettig is na de jaarwisseling

Daarom wordt voor artikel 21 een andere ingangsdatum opgenomen in de verordening. Deze ambtshalve wijziging bestaat uit het invoeren van het opt-in systeem per 1 april 2027. Dat geeft de verspreiders en ondernemers meer tijd om zich aan de wijziging aan te passen. Voor ondernemers zijn de maanden aan het einde van een jaar erg druk. In het nieuwe jaar is er meer ruimte om deze wijziging te verwerken. Ook voor de eigen organisatie is deze tijd nodig om de wijziging goed te communiceren richting onze inwoners.

2.1 Hiermee realiseert u een besparing van energie, CO2 en (drink)water.
Het opt-in systeem draagt bij aan de ambities op klimaat, energie en grondstoffen. Op basis van de VNG-rekentool en de aanname dat circa 10% van de huishoudens een JA-sticker aanvraagt, wordt jaarlijks een besparing gerealiseerd van circa 1.222 ton materiaal, 1.364 GJ energie, 2.190 m^3 water en 121 ton CO_2-uitstoot.

2.2 Het voorgestelde opt-in systeem richt zich uitsluitend op ongeadresseerd commercieel reclamedrukwerk.
Het opt-in systeem geldt uitsluitend voor ongeadresseerd commercieel reclamedrukwerk. Huis-aan-huisbladen, bewonersinformatie, verenigingsnieuws, maatschappelijke communicatie en politieke uitingen zijn uitgezonderd. Hierdoor blijft belangrijke lokale informatie beschikbaar voor inwoners. Deze afbakening sluit bovendien aan bij bestaande jurisprudentie en draagt bij aan de juridische houdbaarheid van het systeem.

Het systeem werkt met een 'JA-sticker' die bij de balies van het gemeentehuis en Holstohus is op te halen.

2.3 Het opt-in systeem heeft een aantal effecten, voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties

Bij de invoering van het opt-in systeem worden inwoners actief geïnformeerd via de huis-aan-huis communicatiekanalen van de gemeente. Inwoners kunnen vanaf de inwerkingtreding van de Afvalstoffenverordening 2027 een Ja-sticker ophalen bij de gemeentelijke balies. Om een soepele overgang mogelijk te maken geldt een overgangstermijn van drie maanden. Inwoners die sterk gebruikmaken van aanbiedingen behouden de mogelijkheid om folders te ontvangen door een Ja-sticker aan te vragen. Daarnaast kunnen gemeentelijke medewerkers die in contact staan met deze doelgroep hen actief informeren over deze mogelijkheid.

Voor ondernemers verandert de manier waarop zij inwoners kunnen bereiken. Lokale ondernemers en drukkerij De Kroon hebben aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de invoering en zien ook kansen in gerichtere verspreiding van reclame. Franchiseondernemers en filialen die gebruikmaken van landelijke reclamecampagnes ervaren het opt-in systeem vaker als een beperking. Tegelijkertijd zijn er verschillende alternatieven beschikbaar, waaronder digitale reclame en diensten zoals InMijnBus.nl.
Onderzoek laat zien dat de invoering van een opt-in systeem leidt tot een sterke afname van het aantal verspreide folders, maar slechts beperkte gevolgen heeft voor het koopgedrag van consumenten. Dit wijst erop dat de afhankelijkheid van papieren reclamefolders mogelijk wordt overschat.

De hoeveelheid oud papier in 2012 was nog 71 kg/inwoner, nu is dat nog 41 kg/inwoner. De omvang van het effect van het opt-in systeem is vooraf moeilijk te bepalen. Maar dat er minder papier zal zijn lijkt duidelijk uit landelijke cijfers. Onderzoek van Universiteit Tilburg zegt 50% minder reclame. Cijfers van gemeente Utrecht geven aan 4 tot 5 kilo minder opk per inwoner. Dat zou voor onze gemeente betekenen 80 ton per jaar minder papier. Eind 2027 wordt de daling van oud papier en de werking van het opt-in systeem meegenomen in een evaluatie.

Risico's

1.1 Het uiteindelijke effect op de milieuwinst valt tegen
De milieuwinst hangt af van het aantal huishoudens dat een JA-sticker aanvraagt en van het huidige gebruik van stickers. Omdat circa 16,5% van de huishoudens al een nee/nee- of nee/ja-sticker heeft, wordt de extra milieuwinst vooral bepaald door de keuzes van de overige huishoudens.

1.2 Negatieve beeldvorming rondom beschikbaarheid van informatie
Bij invoering van het opt-in systeem kan ten onrechte de indruk ontstaan dat huis-aan-huisbladen, gemeentelijke informatie of verenigingsnieuws verdwijnen. Heldere communicatie over de uitzonderingen kan dit risico beperken.

1.3 Het succes van invoering ligt niet in de uitvoerbaarheid of juridische houdbaarheid, maar in maatschappelijk draagvlak.
Een succesvolle invoering staat of valt met maatschappelijk draagvlak. Duidelijke communicatie over de uitzonderingen en een realistische weergave van de milieuwinst zijn daarbij essentieel. Herhaling via verschillende communicatiekanalen vergroot het bereik en begrip.

Juridische toelichting

Dit voorstel is getoetst aan:

- Wet milieubeheer:
    - artikel 10.23 van de Wet milieubeheer. Dit artikel verplicht de gemeenteraad om in het belang van de bescherming van het milieu een afvalstoffenverordening vast te stellen.
    - de grondslag voor de ja/ja-sticker ligt in artikel 10.23 Wet milieubeheer en de autonome verordenende bevoegdheid van de gemeenteraad.
    - artikel 10.26 Wet milieubeheer: Voor een ontwerp-Afvalstoffenverordening moet gelegenheid worden geboden om inspraakreacties of zienswijzen in te dienen.

.

- Een actualisatie is nodig omdat landelijke regelgeving is gewijzigd, met name:
    - het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijke afvalstoffen (GIHA) is ingegaan met verplichtingen rond afvalscheiding;
    - de ontwikkelingen rond privacy en datagebruik;

- Gemeentewet: de raad heeft een algemene bevoegdheid om gemeentelijke regels vast te stellen op basis van de Gemeentewet. De VNG noemt dit expliciet als aanvullende grondslag voor de invoering van een JA/JA-sticker. De raad mag regels stellen ter bescherming van het milieu en ter voorkoming van afvalstoffen

- Een door de gemeenteraad vastgestelde Afvalstoffenverordening is een algemeen verbindend voorschrift (avv). Tegen een besluit tot vaststelling van een algemeen verbindend voorschrift staan op grond van artikel 8:3 Awb geen bezwaar en geen beroep open.

Financiële toelichting

Op basis van de landelijke handreiking worden de kosten voor de aanschaf van JA-stickers geraamd op circa € 0,30 tot € 0,50 per sticker. Voor Olst-Wijhe betekent dit bij volledige beschikbaarheid voor alle huishoudens een indicatieve uitgave van circa € 2.500 tot € 4.500. Maar in eerste instantie wordt een hoeveelheid besteld voor zo'n 10% van de huishoudens, dus de kosten liggen rond de 500,- euro. Het invoeren van het opt-in systeem kan worden gedekt binnen het huidige afvalbudget.

Draagvlak en participatie

De Afvalstoffenverordening en -Uitvoeringsbesluit met daarin de wijziging heeft ter inzage gelegen. Hierop zijn geen reacties gekomen. Een aantal ondernemers, de lokale drukkerij en andere betrokkenen is gevraagd om na/mee te denken over de invoer van het verbod op ongeadresseerde reclame. Dit is in een gespreksverslag, zie bijlage 3, verwerkt.

Uit deze gesprekken blijkt dat de effecten van een opt-in systeem niet voor iedereen gelijk zijn. Franchise- en filiaalondernemers verwachten een kleiner bereik van hun reclame, terwijl lokale ondernemers vaak al andere communicatiemiddelen gebruiken en soms zelfs kansen zien. Het weren van ongeadresseerde reclame van buiten de gemeente kan de zichtbaarheid van lokale bedrijven vergroten. Er is begrip voor het doel van afvalreductie en minder papiergebruik, maar de economische gevolgen zijn moeilijk te voorspellen. Voor huis-aan-huisbladen is er geen effect, mits de maatschappelijke en informatieve functie behouden blijft.

Aanpak/uitvoering

De Afvalstoffenverordening en -Uitvoeringsbesluit 2027 gaat per 1 januari in werking en vervangt daarmee de verordening uit 2016. Artikel 21 treedt in werking per 1 april 2027.

Inwoners worden over uw besluit geïnformeerd door berichten via de socials en de huis-aan-huis.
De JA- stickers worden neergelegd in Wijhe op het gemeentehuis, in het Holstohus en in overleg bij een aantal maatschappelijke partners, zoals de bibliotheken.

In Q4 2027 wordt een evaluatie opgestart. Dit wordt begin 2028 afgerond en met de portefeuillehouder besproken.

Bijlagen

1. *Afvalstoffenverordening 2027; zaak 38032-2025; Document-Afvalstoffenverordening 2027 | Documentgegevens : Atos e-Suite*

Burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe
de gemeentesecretaris de burgemeester

Sjoerd van den Berg Sietske Poepjes

RAADSBESLUIT

Zaaknummer 34416-2026

De raad van de gemeente Olst-Wijhe,
gelezen het besluit van burgemeester en wethouders van 27 oktober 2026;
gelet op artikel 147 lid 1 van de Gemeentewet en artikel 10.23 van de Wet milieubeheer

Besluit:

1. De Afvalstoffenverordening 2027 vast te stellen;
2. Deze in werking te laten treden met ingang van 1 januari 2027, hiermee de verordening uit 2016 in te trekken;
3. Artikel 21 uit de Afvalstoffenverordening in werking te laten treden per 1 april 2027.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering dd.

de griffier	de voorzitter
Anne-Marie Holleman	Sietske Poepjes